

ПЕРСПЕКТИВИ: ЩО РОБИТИ, ЯК І НАВЩО?

(ТОЧКА ЗОРУ, АБО ОСОБЛИВА ДУМКА)

Уже в минулому робота XXI з'їзду ВЛКСМ. Опубліковано основні документи (а тому числі особливі думки), з яких стало ясно з ситуацією, що має місце на сьогодні в 30-ти мільйонному загоні комсомольців країни. З'їзд показав, що ми (члени ВЛКСМ) в масштабі країни дуже різні, і до консолідації готові, тільки діючи на федеративних засадах.

Відродно й те, що залишено в минулому такі функції комсомолу, як виховання молоді, керування нею комітетами комсомолу, спрямування ентузіазму і прагнень юнаків та дівчат у «потрібне суспільству русло» тощо.

Разом з тим, сподівання і надії значної частини членів ВЛКСМ з'їзд не виправдав. Мабуть, це й об'єктивно, адже відповісти на всі питання, що хвилюють молоді у відносно короткий строк роботи його (та й з'їзд лише вищий форум ВЛКСМ, а основа — пераїнна) неможливо. Крім того, як було встановлено делегатами з'їзду, спрямувати і значно радикалізувати, тепер уже федеративні складові як суб'єкта ВЛКСМ, покликані саме з'їзди республіканських спілок молоді.

Проте пасивно чекати республіканського з'їзду ряд комітетів комсомолу області не став. На багатьох розширених пленумах, які фактично пройшли в області з метою звіту перед комсомольцями делегатами XXI з'їзду ВЛКСМ та обрання делегатів на XXVI з'їзд ЛКСМ України, йшлося не стільки про спільні форуми, скільки про долю обласної молодіжної організації. Так, на пленумі Мукачівського міського комсомолу на порядок денний було внесено проект постанови про перереєстрацію міської організації. Значна частина учасників пленумів кількох райкомів комсомолу висловила за оновлену Спілку Молоді Закарпатської України (СМЗУ).

Лідери комсомольської організації Рахівщини пропонують трансформувати ВЛКСМ у молодіжну партію. Фактично, за новою структурою функціонують комсомольські осередки Мукачівського району, актив якого майбутнє своєї організації бачить як спілку молодіжних профспілок.

Теж далеко не повне розмаїття думок та поглядів на майбутнє Спілки говорить не тільки про полярність поглядів на статус, роль та місце молодіжної організації, але й про пошук «своєї організації», її політичного місця. І ось ми напередодні ще одного (з ряду політичних, яким щедрий лоточний рік) форуму — XXVI з'їзду комсомолу України.

Обрано делегатів з'їзду, в республіканських молодіжних виданнях опубліковано проект Статуту та Програми ЛКСМ України, по всій республіці офіційно і неформально проходять зустрічі робочих груп, ініціативних комітетів.

І знову, як і напередодні XXI з'їзду ВЛКСМ актуальним став питання: «Яка організація потрібна молоді?». Делегати всесоюзного з'їзду частково відповіли на це питання. На рівні країни комсомол України — суб'єкт федерації. А хто ми, обласні комсомольські організації, в суб'єкті, які наші права та обов'язки?

Отже, мова йде про статус. Думаю,

сьогодні він, як мінімум, двоакний. Якщо розглядати статус з точки зору первинної, комсомол (особливо в останні 2—3 роки) все-таки всього-на-всього рух молоді та її організації. Про це говорить і далека від організації дисципліна і нечасна сплата членських внесків, і наявність «мертвих душ», й ігнорування регулярних комсомольських зборів, і т. д.

Якщо ж з'ясувати статус організації з боку вищестоящих, особливо обласних, центральних комітетів (де звільнені комсомольські працівники існують за рахунок бюджету), то ВЛКСМ — партія. Інакше, як пояснити повне дублювання партійних — ЦК, бюро, пленум, постанови і т. д. Крім того, і дисципліна і досвід «поведінки», а подекуди й амбіційність окремих працівників апаратів доводять вищевказане.

Решту організації складає суспільно-політична течія, що є чимось середнім між першим і другим.

Тому, на мій погляд, якщо ми хочемо не тільки оновити організацію, але й зберегти чисельну спілку молоді, нам необхідно за основу організації взяти не стільки первинну, скільки організацію на правах райкому. Далі, за основу організаційної будови варто взяти клубний принцип, який сьогодні ми вважаємо поза-статутним (позаструктурним) формуванням молоді.

Таку роботу варто вже починати з ряду змін, а саме: у зв'язку зі значним зменшенням чисельності організації (а, отже, і самодіяльністю молодіжних первинних); з переходом економіки на ринкові рейки.

Словом, рано чи пізно всі політичні інститути країни вимушені будуть перейти саме до парламентського плюралізму. І хоч «втринні» (чисельний склад) комсомолу будуть, ігнорування вищевказаних факторів може збільшити їх до «значних», а може і до невідновлюваних.

Це пов'язано з тим, що виробництво та її сфера обслуговування, «об'їдуться» без, або «економлять» приміщення, які ще сьогодні займають парткоми, профкоми, комітети комсомолу.

Більше того зі вступом до дії Закону про власність рано чи пізно виникне питання приміщень і для міської райкомів, навіть для обкому комсомолу...

Тому, щоб випередити (бодай підготуватись) до можливих труднощів і знати ряд питань, які вже «загледують» до нас, а також враховуючи двоакність статусу організації, вважаю, що вже в рамках федерації, на з'їзді ЛКСМ України необхідно:

а) оголосити ЛКСМ України молодіжним форумом України або фронтом молодого покоління республіки з визначенням статусу форуму (фронт), який впливає з цього;

б) йти (визначивши порядок, строки, програмні цілі і т. д.) на формування Молодіжної партії України (але не партії молоді, бо це не життєво. Згадаймо утворює партію молоді — ФІДЕС);

в) прийняти рішення і розробити механізм щодо надання обласним, районним комсомольським організаціям (за рішенням їх конференцій) статусу суб'єкта федерації;

г) прийняти документ з'їзду (резольюцію, звернення) до сесії Верховної Ради УРСР з вимогами розглянути питання про утворення комітетів по роботі з молоддю при обл-, міськрайконкомах Української РСР з мінімальним штатом звільнених працівників (наприклад, на область — 2—3 чоловіка, в районі 1—2 чоловіка);

д) розглянути питання доцільності перереєстрації членів ВЛКСМ та віднести їх до прерогатив обласних і навіть міськрайонних комсомольських організацій. Виконавши вищевказане та заручившись підтримкою з'їзду, можна йти на конкретизацію прийнятих рішень, розробку механізмів виконання нагрозеленого і визначення тактики дій.

Це дозволить не дати післяз'їздовського перелопинку «верха» (а в нашому випадку — ЦК ЛКСМУ) і вимусити визначитися «низи», які будуть мати вибір між молодіжною партією, форумом, а в рамках останнього, ще навіть невідомим якимось молодіжним формуванням.

Молоді люди, які виберуть партію (а це, напевно, будуть в основному старші юнаки і дівчата) скоріше всього виступатимуть стержнем форуму, його ідеологічною основою. Єдині, певні програмні цілі форуму стануть програмною основою для міноритних формувань молоді за інтересами, фахом, віком, соціальним положенням тощо.

Життєдіяльність форуму залежатиме не тільки від широти трактування ним загальномолодіжних цінностей, але й від основних статутних положень. При цьому загальноприйняті документи форуму не повинні заперечувати право кожного суб'єкта мати своєї програму, статут та інше.

Саме таке рішення — гарантія не тільки об'єднання молоді при широкому її саморозмежуванні, але й урахування її особливостей та неприпинення особи кожного, хто може реалізувати себе в рамках форуму.

Таким чином, питання стратегії організації можна, в цілому, вважати вирішеними.

Що стосується тактики, то варто зупинитись мінімум на двох моментах, які тісно пов'язані між собою.

Перше. Це економічна основа організації. Тут, на мій погляд, важливо врахувати не стільки умови нашої діяльності сьогодні, скільки (бодай поприбувати) змодельовати ситуацію недалекого завтра.

Отже, країна на порозі ринкової економіки. Вкрай важливим, з цього приводу, постає положення молоді. Досвід країн з ринковою економікою говорить про незвідане становище молоді, особливо в перший період історичного розвитку капіталістичної формації.

Тому, насамперед, треба врахувати фактор превентивного звільнення молоді з роботи через низьку професійну кваліфікацію її, потребу в житлі, широкі зепити молодих.

Крім того, з початком дії статей закону, що дозволяють кількарічну міграцію за кордон (заробітчакство), треба прогнозувати масовий виїзд в інші країни, в першу чергу, саме молоді.

Така «перестановка життям» змінить не

тільки обличчя організації, але й дещо розширює молоді, змінить її соціальний захист суспільством, причому в обидва боки.

Семе цей фактор і «включає» другий момент тактики організації. Може йде про політичне забезпечення організації як з боку країни, так і з боку її членів.

Першим ділом — це питання влади. Тому, якщо ми доб'ємося прийняття Верховною Радою УРСР Закону про комітети у справах молоді (див. пункт вступної статті), то зможемо не тільки впливати на законодавчий процес на місцях з урахуванням вищевказаних економічних, демографічних факторів, але й особливо на підприємі сподоткування молодіжних підприємств, закладів молоді тощо.

Найважливішим завданням державних комітетів на місцях у роботі з молоддю мають бути не тільки питання споживацького характеру та курвання» пільг для молоді, скільки гарантії працевлаштування та однакового старту в самостійне життя. Така постановка питання, хоч і несучасна, але відповідає вимогам правової держави, якої ми всі прагнемо.

Разом з тим ступінь «впливу» та активність комітетів у справах молоді на місцях на молодіжну політику місцевих Рад може контролюватися фінансовою доплатою з бюджету організації молоді.

Така «взаємозалежність» стабілізує негативні сторони ринкової економіки щодо проблем молоді, зведе до мінімуму можливу соціальну напруженість серед цієї категорії населення.

«Вигідність» взаємодії Ради з молоддю в такій моделі корисна останній ще в одному аспекті.

Як ми погодилися вище, молодіжні організації з часом перейдуть на клубний принцип роботи. Таким чином, варто передбачити відсутність приміщень, майна, транспорту тощо. Комітети ж дозволять мати бодай без язок між територіями, а, отже, і певну координацію дій.

Нині діючий «Закон про вибори в УРСР» передбачає право висування кандидатів в депутати Рад народних депутатів — і громадсько-політичними організаціям, якою є зараз ЛКСМУ. Але з часом, коли десятки, а то й сотні (якщо не тисячі) партій заявлять про себе, то думаю, що вищевказане право буде залишено тільки за політичними партіями. Тому, щоб не залишитись осторонь такого права, варто заглянути в завтра й сімло йти (як це й пропонувалося в пункті «б» цієї статті) до молодіжної партії. Остання (за згодою організації або молодіжного форуму) пропонує (обирає) свої представники у державні комітети у справах молоді до місцевих Рад народних депутатів, організує разом з ними висування та переданборну боротьбу своїх кандидатів у депутати всіх рівнів. І якщо взяти до уваги єднання членів організації на спільній переданборній платформі (а 35 процентів населення — молоді), то наші перспективи не такі вже й сумні.

Ю. КЛЮЧЕВСЬКИЙ,
секретар обкому ЛКСМ України.